

mladý svět

VÍNO I ITÁLIE

**JÁCHYM
TOPOL:**

PSÁT A VĚDĚT
O PEKLE

PAVEL ŠPORCL

UVIDÍME HO JEŠTĚ V ŠÁTKU?
A PROČ SLOŽIL VARIACI NA KDE DOMOV MŮJ?

DAVID KRAUS

VZPOMÍNÁ NA ŠKOLU,
VE KTERÉ SE HODNĚ TRÁPIL

**ELIŠKA
KŘENKOVÁ**

SI V ÚSVITU ŘÍKÁ
O ČESKÉHO LVA

9/2023 * 29. 9. 2023 * 49 Kč

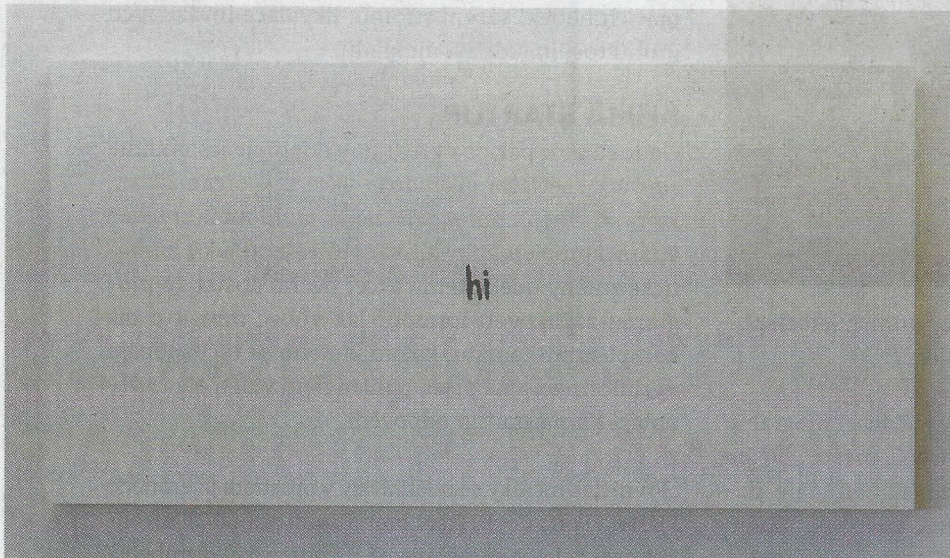

JAK ROZUMĚT UMĚNÍ?

UMĚNÍ SEBEREALIZACE

text: Štefan Tóth, foto: <https://www.galleriacontinua.com/artists/sislej-xhafa-79>

Mladý svět pokračuje ve spolupráci s malířem Štefanem Tóthem čtvrtým dílem v pravidelném seriálu o (nejen) současném umění a o tom, jak mu rozumět.

Než se v dalším díle průvodce po světě umění budeme seznamovat s náměty v historii výtvarného umění (portrét, krajina, zátiší a jiné), zkusme se zamyslet nad situacemi, kterým obecně nerozumíme. Jen málo z nás rozumí objevům matematiků Gausse nebo Leibnize a velmi malý počet vyvolených dokáže porozumět chemii v pojetí Calvina a Bosche. Podobný výčet jmen bychom našli ve fyzice a v dalších vědních oborech, které naší společnost obohacují takovými objevy, které dokáží měnit tvář světa i místa, kde žijeme. Dnes si již nedokážeme představit svět bez digitalizace i sociálních sítí. Vše je progresivní, rychlé a svým způsobem i intuitivní. Každý z nás má chytrý telefon, ale kdo umí definovat, jak pracuje mobilní síť, jak je možné, že displej je tak tenký a mobilní telefon tak lehký? Pravděpodobně si s tím nelámeme hlavu, bereme to jako danost a umíme s ní pracovat.

Proto je zarážející, že u výtvarného umění, které produkují lidé (samozřejmě až na pár výjimek jako je robotizace nebo nejnověji umělá inteligence – AI) často říkáme „tomu nerozumím“ a hanlivěji s despektem a skoro pohrdáním „to bych také uměl namalovat“. Nejednodušíme a nezlehčujeme nevědomost těch z nás, kteří se rozhodli, že k životu nepotřebují kulturu a umění. Je však nekorektní, abychom poznané a hmatatelné důkazy prolínání vědy a života

(zmíněný mobilní telefon) postavili na úroveň obecného porozumění a umění stále považovali za chaotické, abstraktní a právě proto nesrozumitelné. Vědomým odmítáním si přiznat, že i výtvarná kultura má svůj progresivní vývoj vedoucí k zvláštnostem až anomáliím, které dokáží značně provokovat naši mysl, necháváme prostor pouze zainteresovaným – tedy umělecké komunitě, které právě takový postoj vyhovuje a naopak vede k uzavírání se před svě-

tem těch, které výtvarnost nezajímá a zřejmě zajímat nikdy nebude. To nám však nemusí bránit v tom být citlivější, vnímavější a zkoumavější, abychom objevovali i ve světě umění příklady, které by nejspíše nikdy nebyly prezentovány a opěvovány, kdyby se jim dostalo pozornosti laických pozorovatelů.

Ti by mohli pomoci svých „jiných“ zkušeností rozpoznávat takové kvality, které současnému umění třeba chybějí. Docházelo by pak k rozvoji vztahů a kritickému dialogu, který by jistě nabízel širší pochopení laiků, co to umění může být a co by mohlo v současnosti představovat. Jedním z příkladů by mohl být obraz, který „namaloval“ kosovský umělec Sislej Xhafa (1970) žijící v New Yorku. Jeho rozměrný olej na plátně s názvem Hello z roku 2016 o rozměrech 180 x 350 cm nepředstavuje nic jiného než slogan hi, v angličtině také jako Hello u nás tedy Ahoj. Nic těžkého na první pohled, pouze vzkaz – je to vtip, je to vůbec o malbě, proč má obraz a na tak velké ploše tak jednoduchý pozdrav, autor něco sděluje nebo spíše skrývá, je to hádanka, chci se tím vůbec zabývat – to všechno jsou relevantní dotazy po obsahu obrazu, který možná ani není obrazem. Pokud bych nechtěl dále spekulovat ani filozofovat o významu, tak tím nejjednodušším možným způsobem naznačuji, jak by mohlo vypadat umění pochopit umění a jak se jím sám realizovat. ●